

УДК 338.242:338.46

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V56\(2026\)-41](https://doi.org/10.31521/modecon.V56(2026)-41)

Шандова Н. В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки, Херсонський національний технічний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID: 0000-0002-6278-1143

e-mail: shandova.nataliya@kntu.edu.ua

Олійник Н. М., кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки, Херсонський національний технічний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID: 0000-0002-1019-5708

e-mail: oliynyk.nataliya@kntu.edu.ua

Боровік Л. В., доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки, Херсонський національний технічний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID: 0000-0001-7200-0497

e-mail: borovik.liubov@kntu.edu.ua

Тарасюк А. В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки, Херсонський національний технічний університет, м. Хмельницький, Україна

ORCID: 0000-0001-7765-502X

e-mail: tarasyuk.ala@kntu.edu.ua

Соціальне інвестування у системі забезпечення економічної безпеки та розвитку постконфліктних регіонів

Анотація. В статті розглянуто теоретико-методологічні засади соціального інвестування як стратегічного інструменту забезпечення економічної безпеки та сталого відновлення територій, що зазнали деструктивного впливу збройних конфліктів. Актуальність дослідження зумовлена критичною вразливістю постконфліктних регіонів, масштабним руйнуванням соціальної інфраструктури, глибокою деформацією ринку праці та нагальною потребою переходу від пасивного розподілу гуманітарної допомоги до проактивних механізмів формування довгострокової економічної стійкості.

Метою дослідження є обґрунтування адаптаційно-безпекової функції соціальних інвестицій, визначення їхньої системної ролі у відновленні та модернізації регіональних економік, а також розробка інструментарію для їх практичної імплементації.

Результати дослідження показали, що соціальне інвестування доцільно трактувати не як поточні споживчі витрати, а як каталізатор довгострокового економічного потенціалу та драйвер структурних змін. У роботі виокремлено п'ять взаємопов'язаних складових адаптаційно-безпекової функції: превентивну, стабілізаційну, адаптаційну, інституційну та трансформаційну. Розроблено функціональну класифікацію соціальних інвестицій, диференційовану за часовим горизонтом та цільовим впливом на безпекове середовище. Побудовано концептуальну модель каскадної трансформації інвестиційних ресурсів у стан економічної безпеки, яка базується на механізмі позитивного зворотного зв'язку - «спіралі стійкості». Ідентифіковано ключові групи ризиків імплементації (управлінські, економічні, соціальні, інституційні) та запропоновано заходи їх мінімізації, а також сформовано систему індикаторів для емпіричної верифікації моделі.

Отримані результати можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування під час розробки комплексних стратегій повоєнного відновлення, оптимізації програм міжнародної технічної допомоги, вдосконалення інструментів публічно-приватного партнерства, а також науковцями та аналітичними центрами для моніторингу ефективності соціально орієнтованих інвестиційних програм у регіональному розрізі.

Ключові слова: соціальне інвестування, економічна безпека, постконфліктні регіони, адаптаційно-безпекова функція, економічна стійкість, соціальний капітал, регіональний розвиток, резильєнтність.

Shandova Nataliia, Doctor of Economics, Professor, The Head of the Department of Economics, Entrepreneurship and Economic Security, Kherson National Technical University, Khmelnytskyi, Ukraine

---

¹Стаття надійшла до редакції: 13.04.2026

Received: 13 April 2026

Oliinyk Nataliia, PhD (Engineering), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Entrepreneurship and Economic Security, Kherson National Technical University, Khmelnytskyi, Ukraine

Borovik Liubov, Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Economics, Entrepreneurship and Economic Security, Kherson National Technical University, Khmelnytskyi, Ukraine

Tarasyuk Alla, PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Entrepreneurship and Economic Security, Kherson National Technical University, Khmelnytskyi, Ukraine

Social Investment in the System of Ensuring Economic Security and Development of Post-Conflict Regions

Abstract. Introduction. *The article examines the theoretical and methodological foundations of social investment as a strategic instrument for ensuring economic security and sustainable recovery of territories affected by armed conflicts. The relevance of the study is conditioned by the critical vulnerability of post-conflict regions, large-scale destruction of social infrastructure, deep labour market deformation, and the urgent need to transition from passive humanitarian aid distribution to proactive mechanisms for building long-term economic resilience.*

Purpose. *The study aims to substantiate the adaptive-security function of social investments, determine their systemic role in restoring and modernizing regional economies, and develop a toolkit for their practical implementation.*

Results. *The findings indicate that social investment should be viewed not as current consumptive expenditure but as a catalyst for long-term economic potential and a driver of structural changes. Five interconnected components of the adaptive-security function are identified: preventive, stabilizing, adaptive, institutional, and transformative. A functional classification of social investments, differentiated by time horizon and targeted impact on the security environment, is developed. A conceptual model of the cascading transformation of investment resources into economic security is constructed, featuring a positive feedback loop - the «resilience spiral». Key implementation risk groups (managerial, economic, social, institutional) are identified with mitigation measures, and an indicator system for empirical model verification is formulated.*

Conclusions. *The results can be applied by state and local authorities in developing comprehensive post-war recovery strategies, optimizing international assistance programs, enhancing public-private partnership mechanisms, and by scholars and analytical centers for monitoring the effectiveness of socially oriented investment programs at the regional level.*

Keywords: *social investment, economic security, post-conflict regions, adaptive-security function, economic resilience, social capital, regional development, resilience.*

JEL Classification: *O18; R11; H53; I38.*

Постановка проблеми. Збройні конфлікти призводять до суттєвих трансформацій соціально-економічних систем, зумовлюючи руйнування виробничої та соціальної інфраструктури, зниження економічної активності, погіршення умов життя населення та посилення структурних диспропорцій регіонального розвитку. У цих умовах особливої актуальності набуває проблема відновлення постконфліктних регіонів, що передбачає не лише фізичну реконструкцію інфраструктури, а й формування передумов для стійкого соціально-економічного розвитку. Ефективне відновлення таких територій потребує комплексних механізмів, здатних забезпечити довгострокову стабілізацію економічних процесів і створити умови для підвищення добробуту населення.

Одним із ключових викликів для постконфліктних регіонів є забезпечення економічної безпеки. Території, що зазнали впливу воєнних дій, стикаються з низкою загроз, серед яких руйнування інфраструктури, скорочення виробничого потенціалу, зростання безробіття, зниження інвестиційної привабливості та посилення соціальної напруженості. Такі фактори суттєво обмежують можливості економічного відновлення та підвищують ризики тривалої економічної нестабільності.

У контексті подолання наслідків конфліктів важливого значення набувають соціальні інвестиції, які спрямовуються на розвиток людського капіталу, відновлення соціальної інфраструктури, підтримку зайнятості та покращення якості життя населення. На відміну від традиційних інвестицій, соціальні інвестиції мають довгостроковий характер і орієнтовані на формування умов для стійкого розвитку соціально-економічних систем. Їх реалізація сприяє соціальній стабілізації, зменшенню соціальних ризиків та створенню передумов для відновлення економічної активності, що в сукупності позитивно впливає на зміцнення економічної безпеки регіонів. Водночас у науковій та прикладній площині соціальне інвестування переважно трактується як елемент соціальної політики або корпоративної соціальної відповідальності, без належного врахування його потенціалу у сфері забезпечення економічної безпеки.

Попри наявність значного обсягу досліджень, присвячених соціальному інвестуванню та економічній безпеці, їх взаємозв'язок у контексті постконфліктної трансформації регіональних економік залишається недостатньо розкритим. Зокрема, відсутнє цілісне теоретичне обґрунтування ролі соціальних інвестицій як інструменту забезпечення економічної безпеки, а також не визначено

механізмів їх впливу на підвищення стійкості соціально-економічних систем в умовах нестабільності, що, своєю чергою, зумовлює необхідність подальших наукових досліджень, спрямованих на формування теоретичних підходів до використання соціальних інвестицій як інструменту відновлення та розвитку постконфліктних регіонів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблематика соціального інвестування та його ролі у соціально-економічному розвитку привертає значну увагу науковців у різних галузях економіки, соціальної політики та управління. У науковій літературі сформувалися різні підходи до розуміння сутності соціальних інвестицій, їх функцій та впливу на розвиток економічних систем. Одним із дослідників, який зробив вагомий внесок у формування теоретичних засад соціального інвестування, є J. Midgley [1]. У своїх працях він розглядає соціальне інвестування як концепцію, що поєднує соціальні та економічні цілі розвитку, підкреслюючи важливість інвестицій у людський капітал, освіту та соціальну інфраструктуру для досягнення довгострокових соціально-економічних результатів.

Подальший розвиток теорії соціального інвестування пов'язаний із дослідженнями європейських учених, зокрема G. Esping-Andersen [2], A. Hemerijck [3], J. Garritzmann, S. Häusermann, B. Palier [4]. У їхніх роботах соціальне інвестування розглядається як сучасна парадигма соціальної політики, спрямована на формування людського капіталу, розвиток навичок і підвищення економічної активності населення. Дослідники підкреслюють, що соціальні інвестиції можуть одночасно сприяти економічному зростанню, підвищенню рівня зайнятості та зміцненню соціальної згуртованості суспільства.

Значна частина досліджень також присвячена взаємозв'язку соціального інвестування із корпоративною соціальною відповідальністю та стійким розвитком. У працях A. Carroll [5], обґрунтовано роль бізнесу у вирішенні соціально-економічних проблем через реалізацію соціально орієнтованих інвестиційних програм. Зокрема, концепція корпоративної соціальної відповідальності передбачає інтеграцію економічних, правових, етичних і філантропічних зобов'язань бізнесу, що сприяє підвищенню суспільного добробуту та сталому розвитку економіки. Важливий внесок у розвиток сучасного розуміння соціально відповідальної діяльності бізнесу зробив також R. Freeman [6], який розробив теорію зацікавлених сторін (stakeholder theory). У межах цього підходу діяльність підприємства розглядається не лише з позиції інтересів власників, а й у контексті впливу на ширше коло стейкхолдерів - працівників, місцеві громади, споживачів та суспільство загалом. Такий підхід сприяв формуванню сучасних підходів до соціального

інвестування, орієнтованих на створення довгострокової соціально-економічної цінності.

Разом з тим, попри фундаментальність окреслених підходів, вони не повною мірою враховують специфіку постконфліктного середовища, де критична деструкція інституційних зв'язків та висока вразливість економіки унеможливають пряму дію традиційних інструментів розвитку. Класичні моделі соціального інвестування в умовах постконфліктного середовища ризикують перетворитися на пасивні механізми розподілу ресурсів, які не здатні забезпечити «імунітет» регіональної системи до нових шоків та трансформувати соціальні ризики у чинники зміцнення економічної безпеки.

В українській економічній науці проблематика соціального інвестування також поступово набуває поширення, хоча дослідження цього явища поки що перебувають на стадії формування теоретичних підходів. Окремі аспекти функціонування соціального інвестування у сучасній економіці досліджують І. Ломачинська та М. Супруненко, які розглядають соціальні інвестиції як інструмент вирішення соціальних проблем і водночас як фактор формування довгострокової економічної вигоди [7]. У їхніх роботах обґрунтовується необхідність інституціоналізації соціального інвестування та розвитку соціального підприємництва як одного з механізмів реалізації соціальних інвестицій. Разом з тим основна увага дослідників приділяється загальним концептуальним засадам та глобальним викликам, тоді як регіональні аспекти соціального інвестування і його роль у забезпеченні економічної безпеки територій досліджені недостатньо.

Питання впливу соціальних інвестицій на розвиток суспільства та можливості використання міжнародного досвіду для України аналізує Т. Герасименко [8]. У своїх дослідженнях автор розглядає соціальні інвестиції бізнесу як складову корпоративної соціальної відповідальності та приділяє увагу методам оцінювання соціального ефекту таких інвестицій. При цьому робиться спроба адаптувати міжнародні підходи до оцінки ефективності соціальних інвестицій до українських умов. Однак зазначені дослідження переважно фокусуються на корпоративному секторі, що обмежує можливості комплексного аналізу ролі соціальних інвестицій у системі регіонального розвитку та економічної безпеки.

Деякі сучасні дослідження розглядають соціальні інвестиції у взаємозв'язку з соціальним підприємництвом і соціальними інноваціями. Зокрема, у працях Л. Кот соціальне підприємництво розглядається як інструмент підвищення економічної безпеки держави, здатний сприяти вирішенню соціально-економічних проблем та забезпеченню сталого розвитку в умовах трансформаційних процесів [9]. У таких дослідженнях підкреслюється важливість соціальних інвестицій для формування

нових моделей економічної взаємодії, проте основна увага приділяється державному рівню аналізу, тоді як регіональний вимір соціального інвестування залишається недостатньо розробленим

Дослідження стратегічних аспектів соціального інвестування у контексті регіонального розвитку представлено у працях І. Заблудської та співавторів, де соціальні інвестиції розглядаються як елемент соціально орієнтованої стратегії розвитку територій [10]. Автори підкреслюють потенціал соціального інвестування у формуванні соціально-економічної стійкості регіонів, проте питання системного взаємозв'язку соціальних інвестицій із забезпеченням економічної безпеки регіональних економік потребують подальшого дослідження.

В цілому, у сучасній науковій літературі концепція соціального інвестування залишається багатозначною: її розглядають як інструмент соціальної політики, елемент корпоративної стратегії або складник сталого розвитку. Дослідники приділяють значну увагу теоретичним аспектам цього явища, зокрема його зв'язку з корпоративною соціальною відповідальністю та соціальним підприємництвом. Проте розмитість трактувань зумовлює відсутність чіткої систематизації видів інвестицій та механізмів їхнього впливу на макроекономічні процеси. Паралельно активно розвивається напрям, присвячений економічній безпеці та стійкості територій. Науковці наголошують на необхідності комплексного використання інституційних і соціальних інструментів для мінімізації ризиків, акцентуючи на ролі інвестицій у людський капітал, інфраструктуру та місцеві громади. Попри значний науковий доробок у цих сферах, роль соціального інвестування у забезпеченні економічної безпеки регіонів, особливо в умовах постконфліктної трансформації, залишається малодослідженою. Наразі відсутнє цілісне розуміння соціальних інвестицій як стратегічного безпекового інструменту, а їхня адаптаційна функція щодо кризових впливів практично не розкрита. Це зумовлює необхідність формування системного підходу, який дозволив би використовувати потенціал соціальних інвестицій для зміцнення стійкості та відновлення стабільності постконфліктних територій.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є обґрунтування адаптаційно-безпекової функції соціального інвестування та визначення його ролі у системі забезпечення економічної безпеки і розвитку постконфліктних регіонів. Дослідження спрямоване на уточнення змістових характеристик сутності соціального інвестування з позицій його ролі у забезпеченні економічної безпеки; визначення взаємозв'язку соціальних інвестицій та економічної стійкості як основи економічної безпеки; обґрунтування адаптаційно-безпекової функції соціального інвестування; розроблення класифікації соціальних інвестицій за їх функціональним впливом у постконфліктних умовах; побудову концептуальної

моделі впливу соціального інвестування на економічну безпеку та розвиток регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах трансформації соціально-економічних систем поняття соціального інвестування потребує уточнення з позицій його функціонального призначення та ролі у забезпеченні стійкості розвитку. На відміну від традиційного підходу, де соціальні витрати розглядаються як елемент перерозподілу ресурсів, соціальне інвестування доцільно трактувати як цілеспрямований процес формування довгострокового соціально-економічного потенціалу через вкладення ресурсів у людський капітал, соціальну інфраструктуру та інституційне середовище. Такий підхід дозволяє розглядати соціальні інвестиції не як споживчі витрати, а як фактор, що генерує економічний ефект у майбутньому за рахунок підвищення продуктивності, активізації економічної діяльності та зниження соціальних ризиків.

Уточнення сутності соціального інвестування потребує його розмежування з суміжними категоріями. Зокрема, на відміну від корпоративної соціальної відповідальності, яка відображає загальну систему зобов'язань бізнесу перед суспільством, соціальні інвестиції мають більш конкретний інструментальний характер і спрямовані на досягнення вимірюваних соціально-економічних результатів. Своєю чергою, соціальна політика традиційно орієнтована на забезпечення базових соціальних гарантій і перерозподіл ресурсів, тоді як соціальне інвестування передбачає формування умов для самостійного економічного розвитку через підвищення якості людського капіталу та розширення економічних можливостей. Водночас концепція сталого розвитку інтегрує соціальне інвестування як один із ключових механізмів досягнення довгострокової збалансованості між економічними, соціальними та екологічними цілями, що підкреслює його стратегічний характер [11].

У цьому контексті соціальні інвестиції набувають особливого значення як чинник формування економічної стійкості. Економічна стійкість розглядається як здатність соціально-економічної системи адаптуватися до змін зовнішнього середовища, зберігати функціональну цілісність та забезпечувати відновлення після кризових впливів. Соціальні інвестиції сприяють формуванню такої здатності через декілька взаємопов'язаних механізмів. По-перше, інвестиції у людський капітал підвищують гнучкість ринку праці та адаптивність населення до структурних змін. По-друге, розвиток соціальної інфраструктури забезпечує підтримку економічної активності та зменшує рівень соціальної напруженості. По-третє, інституційні інвестиції сприяють підвищенню довіри та ефективності взаємодії між економічними агентами, що є важливою передумовою стабільного розвитку [12].

Викладене вище зумовлює необхідність переосмислення ролі соціального інвестування у системі економічної безпеки. Якщо традиційний підхід фокусується на захисті системи від зовнішніх загроз, то в умовах постконфліктної трансформації, де середовище є критично нестабільним, пріоритет зміщується до адаптивної безпеки. У цьому аспекті соціальні інвестиції перестають бути просто ресурсом розвитку і стають інструментом «лікування» структурних вразливостей, що дозволяє економіці регіону не лише витримувати дестабілізуючі впливи, а й ефективно пристосовуватися до нових реалій. Зв'язок між соціальними інвестиціями та економічною безпекою реалізується через формування економічної стійкості як проміжної ланки. Соціальні інвестиції, сприяючи підвищенню зайнятості, зростанню доходів населення, зміцненню соціальної згуртованості та розвитку інституційного середовища, знижують ймовірність соціально-економічних потрясінь і забезпечують стабільність функціонування регіональної економіки. Таким чином, соціальне інвестування трансформується у важливий елемент системи економічної безпеки, який забезпечує не лише протидію загрозам, але й формування здатності до адаптації та розвитку. В контексті забезпечення економічної безпеки постконфліктних регіонів це дозволяє розглядати його як системоутворюючий чинник. Саме на такому баченні ґрунтується запропонований підхід, що передбачає виокремлення адаптаційно-безпекової функції соціальних інвестицій, їх функціональну класифікацію та моделювання впливу на економічну стійкість.

Практична реалізація цього підходу потребує аналізу середовища, у якому здійснюється інвестування. Території, що зазнали впливу збройних конфліктів, мають специфічні риси, що визначають особливості їхньої вразливості та водночас потенціал до відновлення. Складність таких систем та деструктивний вплив соціальних ризиків формують особливий контекст, де основними характеристиками виступають:

- руйнація соціального капіталу та міжособистісної довіри [13]. Конфлікт нищить не лише інфраструктуру, а й зв'язки всередині громад, тому інвестиції тут мають відігравати роль «соціального клею», відновлюючи довіру як фундамент стабільності;

- деформація структури ринку праці та висока частка вразливих верств [14]. Наявність великої кількості ВПО, ветеранів та осіб з інвалідністю підвищує ризик соціальної напруженості. У цьому сегменті інвестиції в перекваліфікацію та інклюзію перетворюють наявний людський ресурс на активний чинник відновлення;

- інституційна слабкість та дефіцит місцевих ресурсів [15]. Неспроможність органів влади забезпечити базові послуги компенсується через грантову підтримку та соціальне підприємництво, що створює альтернативні механізми життєзабезпечення громад;

- висока чутливість до зовнішніх шоків [16]. Низький поріг стійкості регіонів потребує створення «соціальних запобіжників» (наприклад, центрів психосоціальної підтримки), що запобігають рецидивам конфлікту на ґрунті економічних труднощів.

Вплив соціального інвестування на зміцнення безпеки таких територій реалізується через низку взаємопов'язаних напрямів. Першочерговим є стабілізація ринку праці, що виступає базовим елементом стійкості. Згідно з дослідженнями МОП, активна політика зайнятості, підтримка малого бізнесу та професійна підготовка є критичними для мінімізації напруженості та інтеграції населення в легальні економічні процеси [17].

Наступним вектором є розвиток людського капіталу, який визначає темпи довгострокового зростання. Як підкреслює G. Becker, якісна освіта та охорона здоров'я підвищують адаптивність населення до структурних змін в економіці [18], що в постконфліктних умовах безпосередньо впливає на швидкість виходу з кризи. Крім того, інвестиції у соціальну інфраструктуру та підтримку громад сприяють формуванню соціальної стабільності. У доповідях Світового банку наголошується, що саме цей фактор забезпечує передбачуваність середовища, необхідну для залучення зовнішнього капіталу [19].

Сукупна дія зазначених факторів формує адаптаційний потенціал регіону, який відображає здатність соціально-економічної системи реагувати на зміни зовнішнього середовища, зберігати функціональну цілісність і забезпечувати відновлення після кризових впливів. Соціальне інвестування у цьому контексті виступає механізмом, що забезпечує не лише короткострокову стабілізацію, але й довгострокову трансформацію економіки через формування нових структурних можливостей розвитку. Таким чином, реалізація адаптаційно-безпекової функції соціальних інвестицій забезпечує перехід від пасивного подолання наслідків кризи до проактивного формування регіональної стійкості. Це дозволяє трансформувати соціальні ризики у ресурс розвитку, гарантуючи гнучку адаптацію господарської системи до умов високої невизначеності. Комплексний характер цього процесу зумовлює необхідність структурування ключових векторів впливу соціальних інвестицій на зміцнення регіональної стійкості (табл. 1).

Таблиця 1 Напрями реалізації адаптаційно-безпекової функції соціального інвестування в постконфліктних регіонах

Напрямок впливу	Зміст адаптації	Безпековий ефект
Зайнятість	Створення робочих місць, підтримка підприємництва	Зниження безробіття, відновлення економічної активності
Людський капітал	Освіта, професійна підготовка, охорона здоров'я	Підвищення продуктивності та адаптивності
Соціальна стабільність	Розвиток соціальної інфраструктури, підтримка громад	Зниження соціальної напруженості, зростання довіри
Соціально-інституційна конвергенція та синергія	Розвиток мережевої взаємодії між громадою, бізнесом та владою; цифровізація соціальних послуг; підтримка місцевих ініціатив	Формування колективної стійкості, зниження транзакційних витрат, подолання «інституційної пастки» постконфліктного періоду.

Джерело: сформовано авторами

Особливого значення у забезпеченні адаптаційної спроможності регіонів набуває синергетичний напрямок, що базується на соціально-інституційній конвергенції. У сучасних дослідженнях наголошується, що ефективність соціальних інвестицій у постконфліктних умовах залежить не лише від обсягу ресурсів, а й від якості мережевої взаємодії між державою, бізнесом та громадою. Як зазначається у працях фахівців із питань стратегічного розвитку, саме синергія між розвитком людського капіталу та зміцненням інституційної довіри створює кумулятивний ефект, що дозволяє системі не просто відновлюватися, а здійснювати якісний стрибок до сталого розвитку [20]. Це мінімізує ризики

фрагментації зусиль і забезпечує цілісність безпекового контуру регіону.

Ефективність реалізації адаптаційного потенціалу безпосередньо визначається його спроможністю трансформувати соціальні ефекти інвестування в економічну стійкість. Соціальна стабілізація, що досягається за рахунок розвитку людського капіталу та згуртованості громад, мінімізує системні ризики та підвищує інвестиційну привабливість регіону, створюючи надійний фундамент для його економічної безпеки. Логіку такої каскадної трансформації впливу соціальних інвестицій у стан захищеності та стійкості регіональної системи узагальнено в табл. 2.

Таблиця 2 Вплив соціального інвестування на економічну стійкість

Етап трансформації	Механізм впливу	Результат впливу
Соціальні інвестиції (ресурсний вплив)	Спрямування капіталу в людський ресурс, ринок праці та соціальну інфраструктуру	Створення матеріально-технічного та кваліфікаційного фундаменту розвитку
Соціальна адаптація (процесний вплив)	Підвищення мобільності населення, перекваліфікація та інклюзія вразливих груп	Мінімізація структурного безробіття та нейтралізація соціальних шоків
Соціальна стабілізація (інституційний вплив)	Відновлення довіри, зниження конфліктності та зміцнення згуртованості громад	Передбачуваність середовища та формування інвестиційного імунітету
Економічна стійкість (синергетичний вплив)	Конвергенція зусиль влади, бізнесу та громади (мережева стійкість)	Формування здатності до самовідновлення та адаптивного розвитку
Економічна безпека (результуючий вплив)	Інтеграція всіх рівнів стабілізації у цілісний захисний контур	Стан захищеності регіональної системи від дестабілізуючих впливів

Джерело: сформовано авторами

Отже, соціальне інвестування виступає стратегічним детермінантом адаптації соціально-економічних систем, забезпечуючи кумулятивний ефект у сферах зайнятості, розвитку людського капіталу та соціальної згуртованості. Саме синергія цих напрямів формує адаптаційний потенціал регіону,

який через механізм каскадної трансформації конвертується в економічну стійкість. У підсумку це створює цілісний безпековий контур територій, здатний не лише протидіяти загрозам постконфліктного періоду, а й забезпечувати умови для їхнього стабільного випереджаючого розвитку.

Поглиблення теоретичних засад дослідження соціального інвестування у контексті постконфліктної трансформації зумовлює необхідність деталізації адаптаційно-безпекової функції соціального інвестування. У сучасних умовах нестабільності соціальні інвестиції доцільно розглядати не лише як інструмент розвитку, але і як специфічний механізм забезпечення стійкості соціально-економічних систем. У цьому зв'язку пропонується авторська концепція адаптаційно-безпекової функції соціального інвестування, яка полягає у формуванні здатності системи проактивно реагувати на шоки, зберігати функціональну цілісність та створювати передумови для відновлення. У такому контексті соціальне інвестування виступає інструментом, що конвертує соціальні ресурси у фактори економічної стійкості.

Місце адаптаційно-безпекової функції у системі економічної безпеки визначається її інтеграційним характером: вона поєднує соціальну та економічну складові безпеки, забезпечуючи перехід від пасивного реагування на загрози до формування здатності системи протистояти їм у довгостроковій перспективі. Соціальне інвестування стає базовим елементом безпекового контуру, оскільки сприяє зміцненню економічної стійкості, яка, за підходами А. Немеїрїк, є ключовою характеристикою сучасних соціально-економічних систем [12].

Функціональне наповнення адаптаційно-безпекової функції розкривається через її основні складові, які відображають різні вектори впливу соціальних інвестицій на життєдіяльність регіонів (табл. 3).

Таблиця 3 Характеристика складових адаптаційно-безпекової функції соціального інвестування

Складова функції	Сутність та спрямованість впливу	Результат у системі економічної безпеки
Превентивна	Виявлення та усунення соціально-економічних передумов дестабілізації; створення «резерву міцності» через соціальні стандарти.	Зниження ймовірності виникнення кризових явищ; нейтралізація внутрішніх загроз на ранніх стадіях.
Стабілізаційна	Нейтралізація існуючих соціальних розривів, підтримка доходів та відновлення життєво важливої інфраструктури.	Мінімізація ризиків соціальних вибухів; відновлення керованості соціально-економічними процесами.
Адаптаційна	Розвиток гнучкості людського капіталу (перекваліфікація, інклюзія ВПО) та мобільності трудових ресурсів.	Підвищення спроможності регіональної системи підлаштовуватися під динамічні зміни постконфліктного середовища.
Інституційна	Відновлення соціального капіталу, зміцнення горизонтальних зв'язків та формування довіри між бізнесом, владою і суспільством.	Підвищення передбачуваності середовища, зниження транзакційних витрат та подолання інституційної вразливості регіону.
Трансформаційна	Стимулювання структурних змін в економіці через розвиток людського потенціалу для нових галузей та інновацій.	Формування нової моделі випереджаючого розвитку, перехід до сталого економічного зростання.

Джерело: сформовано авторами

Варто наголосити на діалектичній взаємодії виокремлених складових, де превентивна складова відіграє роль «раннього попередження» та закладає фундамент для всіх наступних етапів. Ефективна превенція дозволяє знизити інтенсивність необхідних стабілізаційних заходів, що, своєю чергою, вивільняє ресурси для глибшої адаптації та інституційного зміцнення. Таким чином, превенція перетворює соціальне інвестування з інструменту «гасіння пожеж» на стратегічний важіль формування системного імунітету регіону. Саме через таку взаємодію реалізується інтеграційний характер адаптаційно-безпекової функції, де кожен наступний рівень трансформації зміцнює загальний безпековий контур соціально-економічної системи.

Специфіка функціонування постконфліктних регіонів потребує відповідної типологізації прикладних інструментів соціального інвестування,

яка б враховувала динаміку їхнього впливу на безпекове середовище. Оскільки традиційні підходи до класифікації (за джерелами фінансування або суб'єктами) мають переважно описовий характер, вони не дозволяють повною мірою оцінити результативність інвестицій у контексті забезпечення економічної безпеки. У зв'язку з цим, запропонована класифікація зміщує фокус із теоретичних складових адаптаційно-безпекової функції на практичну диференціацію інвестиційних заходів залежно від їхнього функціонального призначення та часового горизонту реалізації. Подібна логіка узгоджується з підходами Світового банку щодо необхідності диференціації інструментів відновлення відповідно до етапів подолання кризових викликів [19]. Систематизацію видів соціальних інвестицій за критерієм їхньої ролі у зміцненні регіональної стійкості наведено в табл. 4.

Таблиця 4 Класифікація соціальних інвестицій у постконфліктних регіонах

Вид соціальних інвестицій	Об'єкти та інструменти реалізації	Часовий горизонт
Превентивні	Моніторингові центри, системи раннього попередження конфліктів, програми медіаграмотності, гранти на зміцнення ідентичності.	Постійно (випереджаючий)
Стабілізаційні	Виплата цільової допомоги, відновлення житла, лікарень, мобільні пункти надання адміністративних послуг, гуманітарні хаби.	Короткостроковий (оперативний)
Адаптаційні	Ваучери на перенавчання, мікрогранти для бізнесу ВПО, центри коворкінгу, курси цифрової грамотності для ветеранів.	Середньостроковий
Інституційні	Створення Агенцій регіонального розвитку, цифрові платформи «Громада-бізнес», розвиток ОСББ та волонтерських мереж.	Постійно (системний)
Трансформаційні	Технопарки, венчурні фонди для соціальних стартапів, інноваційні освітні кластери, «зелені» соціальні проекти.	Довгостроковий (стратегічний)

Джерело: сформовано авторами

Представлена типологізація демонструє еволюційний характер соціального інвестування в межах адаптаційно-безпекової функції. У постконфліктних умовах реалізація цих видів інвестицій відбувається не лінійно, а кумулятивно, де превентивні та стабілізаційні заходи створюють необхідний безпековий мінімум, на базі якого розгортаються адаптаційні та інституційні проекти. Особливе місце належить трансформаційним інвестиціям, які є результируючим вектором та акумулюють ефекти попередніх етапів для здійснення структурного зсуву в економіці регіону. Таким чином, диференціація соціальних інвестицій за характером впливу дозволяє органам влади та міжнародним донорам гнучко комбінувати інструменти підтримки, забезпечуючи перехід від стадії «кризового виживання» до стадії «адаптивного розвитку», що є фундаментальною умовою зміцнення економічної безпеки території.

Систематизація функціональних складових та інструментальних видів соціального інвестування створює підґрунтя для формування цілісного бачення механізму його впливу на регіональний розвиток. Для детального представлення процесів перетворення інвестиційних ресурсів у захисні чинники господарської системи розроблено модель

трансформації соціальних інвестицій у фактор економічної стійкості та безпеки. Дана модель відображає логіку переходу від ресурсного забезпечення до формування адаптивного «іміунітету» постконфліктних територій через систему зворотних зв'язків та кумулятивних ефектів.

Методологічною основою побудови моделі є поєднання підходів до аналізу економічної стійкості та концепції людського капіталу, що дозволяє розглядати соціальні інвестиції як чинник, який опосередковано впливає на економічну безпеку через формування адаптаційного потенціалу. Подібна логіка простежується у дослідженнях D. Rodrik, де підкреслюється роль інституцій та людського капіталу у забезпеченні здатності економіки до адаптації в умовах глобальних шоків [21], а також у підходах A. Sen, який акцентує увагу на розвитку можливостей людини як основи економічного розвитку [22]. Водночас запропонована модель розширює ці підходи шляхом інтеграції категорії економічної безпеки як ключового результату.

Основні елементи концептуальної моделі за функціональними блоками, що відображають послідовність перетворення ресурсів у стан безпеки наведено у табл. 5.

Таблиця 5 Структурно-функціональні блоки концептуальної моделі трансформації соціальних інвестицій

Блок	Зміст та функціональне наповнення	Результат
1. Ресурсний (Вхідний)	Концентрація та інтеграція превентивних, стабілізаційних, адаптаційних, інституційних та трансформаційних інвестицій.	Формування цільової фінансово-матеріальної бази відновлення.
2. Процесно-функціональний (Ядро)	Конвертація капіталу в соціальні активи через реалізацію адаптаційно-безпекової функції та механізми синергії.	Модернізація людського капіталу та відновлення соціальної інфраструктури.
3. Потенціальний (Проміжний)	Акумуляція соціальних ефектів: зростання інституційної довіри, згуртованості та мобільності населення.	Створення адаптаційного потенціалу регіональної системи.
4. Результируючий (Вихідний)	Трансформація потенціалу в економічну стійкість та формування цілісного безпекового контуру.	Стан економічної стійкості та перехід до стратегії випереджаючого розвитку.

Джерело: сформовано авторами

Представлена структура концептуальної моделі відображає логіку перетворення фінансових та матеріальних ресурсів у стан системної захищеності регіону. Кожен із чотирьох блоків виконує специфічну роль у загальному процесі трансформації, забезпечуючи перехід від кількісних показників інвестування до якісних параметрів безпеки.

У межах ресурсного (вхідного) блоку здійснюється первинна акумуляція та інтеграція різних за своєю природою соціальних інвестицій. Його функціональна роль полягає у створенні критичної маси капіталу, необхідної для запуску відновлювальних процесів. На відміну від традиційного фінансування соціальної сфери, на цьому етапі формується саме цільова база, де превентивні та стабілізаційні ресурси створюють умови для реалізації довгострокових трансформаційних проєктів.

Центральне місце в моделі посідає процесно-функціональне ядро, де реалізується адаптаційно-безпекова функція. У цьому блоці відбувається безпосередня конвертація інвестицій у соціальні активи через розвиток компетенцій робочої сили, модернізацію соціальної інфраструктури та посилення згуртованості громад. Функціонування цього ядра забезпечує синергетичний ефект, коли окремі інвестиційні заходи починають працювати як цілісний механізм зміцнення регіональної системи.

Результати такої конвертації накопичуються у потенціальному (проміжному) блоці, де формується адаптаційний потенціал території. Основним змістом цього етапу є капіталізація соціальних ефектів у формі високої інституційної довіри та мобільності населення. Це створює «запас міцності», який дозволяє системі не просто вижити, а активно пристосовуватися до мінливих умов постконфліктного середовища.

Реалізація накопиченого потенціалу завершується у результатуючому (вихідному) блоці, де відбувається остаточна трансформація зусиль у стан економічної стійкості та безпеки. На виході модель демонструє перехід системи до стану резильєнтності – здатності зберігати функціональну цілісність під дією шоків та забезпечувати умови для випереджаючого розвитку.

Критично важливою особливістю запропонованої архітектури є наявність позитивного зворотного зв'язку, який замикає трансформаційний ланцюг і перетворює його на самопідсилювальний механізм.

Механізм зворотного зв'язку базується на функціонуванні трьох ключових каналів, які забезпечують конвертацію досягнутого рівня безпеки у сталий потік нових інвестиційних ресурсів. Першим у цьому процесі виступає фінансово-бюджетний канал, де стабілізація соціального середовища та відновлення економічної активності сприяють об'єктивному розширенню бази оподаткування. Поступове зростання доходів населення та

прибутковості локального бізнесу веде до збільшення надходжень у місцеві бюджети, що дозволяє громадам самостійно фінансувати превентивні заходи та знижувати залежність від зовнішнього дотування.

Паралельно з цим активізується ризиковий канал, у межах якого підвищення рівня економічної безпеки та передбачуваності господарського середовища мінімізує премію за ризик для приватного капіталу. Такий стан безпеки перетворюється на специфічний нематеріальний актив регіону, що суттєво підвищує його привабливість для внутрішніх та іноземних інвесторів і генерує приплив прямих інвестицій у реальний сектор економіки.

Доповнює цю систему інституційно-репутаційний канал, за якого висока суспільна довіра та продемонстрована спроможність місцевої влади ефективно управляти соціальними процесами стають сигналом для міжнародних фінансових організацій. Розширення доступу до пільгового кредитування та грантових програм стає можливим саме завдяки зниженню ймовірності нецільового використання коштів у безпечному та прозорому середовищі. У підсумку досягнутий стан безпеки перестає бути лише кінцевим результатом соціального інвестування та трансформується у стратегічний ресурс, що забезпечує безперервне самофінансування та розширене відтворення «спіралі стійкості» регіональної системи.

Реалізація запропонованої моделі потребує формування відповідних інституційних умов, зокрема забезпечення прозорих механізмів фінансування соціальних інвестицій, розвитку партнерства між державою, бізнесом та міжнародними організаціями, а також підвищення спроможності місцевих органів влади до управління інвестиційними процесами. Разом з тим, практична імплементація механізму «спіралі стійкості» стикається з низкою ризиків, які потребують превентивного управління (табл. 6).

Ідентифікація зазначених ризиків дозволяє перейти від пасивного спостереження до активного управління процесом відновлення. Превентивне нівелювання управлінських та соціальних загроз забезпечує «прохідність» усіх каналів зворотного зв'язку, перетворюючи теоретичну модель «спіралі стійкості» на реальний інструмент забезпечення економічної безпеки регіону.

Концептуалізація механізму соціального інвестування потребує розробки системи індикаторів для його емпіричної верифікації. Оскільки запропонована модель має нелінійний характер, традиційні статистичні показники мають бути доповнені специфічними індикаторами, що відображають динаміку трансформації ресурсів у фактори економічної резильєнтності територій (табл. 7).

Таблиця 6 Ризики імплементації механізму «спіралі стійкості» та заходи щодо їх мінімізації

Група ризиків	Ключові загрози	Заходи з мінімізації
Управлінські	Недостатня адміністративна спроможність та корупційні ризики.	Цифровізація управління інвестиціями (e-governance), впровадження незалежного аудиту та навчання персоналу місцевих органів влади.
Економічні	Макроекономічна нестабільність та ризик «гуманітарної залежності».	Диверсифікація джерел фінансування, поступовий перехід від грантової допомоги до пільгового кредитування та стимулювання самозайнятості.
Соціальні	Соціальна фрагментація та відтік кваліфікованого людського капіталу.	Розробка програм інклюзивного відновлення, створення пільгових умов для закріплення фахівців у регіоні та розвиток соціальної інфраструктури.
Інституційні	Низька якість партнерства та непрозорість розподілу ресурсів.	Створення Наглядних рад із залученням міжнародних донорів і громадськості, нормативне закріплення прозорих процедур відбору проектів.

Джерело: сформовано авторами

Таблиця 7 Система індикаторів емпіричної верифікації моделі

Блок моделі	Що вимірюється	Приклади індикаторів
1. Ресурсний	Інтенсивність та диверсифікація вливань	Частка соціальних інвестицій у ВВП; співвідношення зовнішньої допомоги до внутрішніх інвестицій.
2. Процесний	Ефективність конвертації ресурсів.	Рівень охоплення програмами перенавчання; кількість відновлених об'єктів критичної інфраструктури на 1000 осіб.
3. Потенціальний	Якість соціального та людського капіталу.	Індекс інклюзивності ринку праці; рівень міграційного сальдо кваліфікованих кадрів; коефіцієнт соціальної напруженості.
4. Результуючий	Стан економічної безпеки.	Частка локалізованого бізнесу (релоковані підприємства, що залишилися); індекс автономності бюджету громади.

Джерело: сформовано авторами.

Запропоновані індикатори ґрунтуються на доступних джерелах офіційної статистики та результатах соціологічних досліджень, що забезпечує їхню операціоналізацію в умовах обмеженої інформаційної бази.

Запропонована концептуальна модель дозволяє розкрити механізм трансформації соціальних інвестицій у фактор економічної безпеки через формування адаптаційного потенціалу та економічної стійкості. Її використання створює теоретичне підґрунтя для розробки ефективних стратегій відновлення постконфліктних регіонів і підкреслює важливість інтеграції соціально орієнтованих інвестицій у систему економічної політики.

Висновки. У статті обґрунтовано доцільність переосмислення соціального інвестування з пасивного інструменту соціальної підтримки на стратегічний механізм забезпечення економічної безпеки та сталого відновлення постконфліктних регіонів. Доведено, що в умовах високої невизначеності та структурної вразливості соціальні інвестиції виконують адаптаційно-безпекову функцію, яка інтегрує превентивний, стабілізаційний, адаптаційний, інституційний та трансформаційний вектори впливу. Такий підхід дозволяє трансформувати соціальні ризики у ресурс розвитку, переводячи регіональні

системи зі стадії «кризового виживання» у режим «адаптивного випереджаючого зростання».

Запропоновано функціональну класифікацію соціальних інвестицій, яка диференціює інструменти залежно від часового горизонту та цільового впливу на безпекове середовище. Це створює методичну основу для гнучкого комбінування превентивних, стабілізаційних та трансформаційних програм органами влади та міжнародними донорами, мінімізуючи ризики неефективного розподілу ресурсів у постконфліктний період.

Розроблено концептуальну модель трансформації соціальних інвестицій у фактор економічної стійкості, яка базується на каскадному перетворенні ресурсів у соціальні активи, формуванні адаптаційного потенціалу та замкненому механізмі зворотного зв'язку («спіралі стійкості»). Доведено, що досягнутий рівень економічної безпеки генерує нові фіскально-бюджетні, ринкові та інституційно-репутаційні потоки фінансування, забезпечуючи самопідсилювальне відтворення регіональної резильєнтності та зниження залежності від зовнішнього дотування.

Ідентифіковано ключові групи ризиків імплементації запропонованого механізму (управлінські, економічні, соціальні, інституційні) та обґрунтовано превентивні заходи щодо їх нейтралізації. Сформовано систему індикаторів для емпіричної верифікації моделі, що

забезпечує її операціоналізацію в умовах обмеженої інформаційної бази та створює підґрунтя для моніторингу ефективності інвестиційних програм.

Отримані результати мають теоретичне значення для розвитку інструментарію економічної безпеки та регіональної економіки, а також практичну цінність для розробки стратегій поствоєнного відновлення, програмування міжнародної допомоги та

вдосконалення механізмів публічно-приватного партнерства в соціальній сфері. Перспективою подальших досліджень є емпіричне тестування запропонованої моделі на матеріалах конкретних регіонів України, розробка цифрових платформ моніторингу соціально-інвестиційних потоків та оцінка кумулятивного впливу синергійних інвестицій на макроекономічні показники безпеки.

Література:

1. Midgley J. Social investment: concepts, uses and theoretical perspectives. Handbook of Social Investment / ed. by J. Midgley, S. Leone. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2017. P. 13-35.
2. Esping-Andersen G., Gallie D., Hemerijk A., Myers J. Why We Need a New Welfare State. Oxford, OUP. 2002. 244 p.
3. Hemerijk A., Ronchi S., Plavgo I. Social investment as a conceptual framework for analysing well-being returns and reforms in 21st century welfare states. Socio-Economic Review. 2022. URL: <https://doi.org/10.1093/ser/mwac035>.
4. Garritzmann J., Häusermann S., Palier B. Social investment – A (mis)leading paradigm? Why we need to distinguish different types of social investments. Acta Sociologica. 2025. №68(4), P. 586-589. URL: <https://doi.org/10.1177/00016993251369992>.
5. Carroll A. B. The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders. Business Horizons. 1991. №34(4), P. 39-48.
6. Freeman R. E. Strategic Management: A Stakeholder Approach. Boston: Pitman, 1984. 275 p.
7. Ломачинська І. А., Супруненко М. Д. Формування концепту соціального інвестування у контексті сучасних глобальних викликів. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2023. №22(54), С.99-113. URL: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.2\(54\).297696](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.2(54).297696).
8. Герасименко Т. Вплив соціального інвестування бізнесу на розвиток суспільства: імплементація міжнародного досвіду в Україні. Економіка та суспільство. 2023. №55. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-102>.
9. Кот Л. Соціальне підприємництво як інструмент підвищення економічної безпеки держави. Сталий розвиток економіки. 2025. №5(56). С. 388-396. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-53>
10. Zabłodska I. V., Tiazhkorob I. V., Sieriebriak K. I. Strategic aspect of social investment in the context of regional development. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2019. Vol. 4, № 31. P. 487-496. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.191002>.
11. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations. 2015. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>.
12. Hemerijk A. Changing Welfare States. Oxford: OUP, 2013. 485 p.
13. Філіпенко А.С., Рогач О.І., Шнирков О.І. Світова економіка: підручник. Київ : Либідь, 2001. 582 с.
14. Яценко, Л. (2024, 19 серпня). Основні характеристики ринку праці України у першому півріччі 2024 року. НІСД. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/osnovni-kharakterystyky-rynku-pratsi-ukrayiny-u-pershomu>.
15. Відновлення та реконструкція повоєнної економіки України : наукова доповідь. Київ: НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України», 305 с. URL: <http://ief.org.ua/wpcontent/uploads/2022/12/Vidnovlennja-ta-rekonstrukcja-vojennoji-economiky.pdf>.
16. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни / Я.Б. Базилюк та ін. Київ : НІСД. 2024. URL: <https://doi.org/10.53679/niss-analytrep.2024.08>
17. World Employment and Social Outlook: Trends 2020. International Labour Organization. Geneva: ILO, 2020. 108 p.
18. Becker G. S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. 3rd ed. Chicago: University of Chicago Press, 1993. 390 p.
19. World Development Report 2011: Conflict, Security, and Development. The World Bank, 2011. URL: <https://doi.org/10.1596/978-0-8213-8439-8>.
20. Резильєнтність ендегенного розвитку регіонів в умовах глобальних викликів та шоків : монографія / ред. М. М.І. Мельник. Львів : НАН України. ДУ «Ін-т регіон. дослідж. ім. М. І. Долиш. НАН України», 2024. 307 с.
21. Rodrik D. One Economics, Many Recipes: Globalization, Institutions, and Economic Growth. Princeton University Press, 2008. 280 p.
22. Sen A. Development as Freedom. New York: Oxford University Press, 1999. 366 p.

References:

1. Midgley, J. (2017). Social investment: Concepts, uses and theoretical perspectives. Handbook of Social Investment. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781785338168.00007>.
2. Esping-Andersen, G., Gallie, D., Hemerijk, A., & Myers, J. (2002). Why we need a new welfare state. Oxford: Oxford University Press.
3. Hemerijk, A., Ronchi, S., & Plavgo, I. (2022). Social investment as a conceptual framework for analysing well-being returns and reforms in 21st century welfare states. Socio-Economic Review. <https://doi.org/10.1093/ser/mwac035>.
4. Garritzmann, J., Häusermann, S., & Palier, B. (2025). Social investment – A (mis)leading paradigm? Why we need to distinguish different types of social investments. Acta Sociologica. <https://doi.org/10.1177/00016993251369992>.
5. Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders. Business Horizons, 34(4), 39–48.
6. Freeman, R. E. (1984). Strategic management: A stakeholder approach. Boston: Pitman.

7. Lomachynska, I. A., & Suprunenko, M. D. (2023). Formuvannia kontseptu sotsialnoho investuvannia u konteksti suchasnykh hlobalnykh vyklykiv. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*, 22(2(54)), 99-113. [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.2\(54\).297696](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.2(54).297696).
8. Herasymenko, T. (2023). Vplyv sotsialnoho investuvannia biznesu na rozvytok suspilstva: implementatsiia mizhnarodnoho dosvidu v Ukraini. *Ekonomika ta suspilstvo*, (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-102>.
9. Kot, L. (2025). Sotsialne pidpriemnytstvo yak instrument pidvyshchennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, (5 (56)), 388-396. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-53>.
10. Zablodska, I. V., Tiazhkorob, I. V., & Sieriebriak, K. I. (2019). Strategic aspect of social investment in the context of regional development. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 4(31), 487-496. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.191002>.
11. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations (2015). <https://sdgs.un.org/2030agenda>.
12. Hemerijck, A. (2013) *Changing Welfare States*. Oxford: Oxford University Press.
13. Filipenko, A.S., Rohach, O.I., & Shnyrkov, O.I. (2001). *Svitova ekonomika: pidruchnyk*. Kyiv : Lybid.
14. Yatsenko L. (2024). Osnovni kharakterystyky rynku pratsi Ukrainy u pershomu pivrichchi 2024 roku. NISD. <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/osnovni-kharakterystyky-rynku-pratsi-ukrayiny-u-pershomu>.
15. Vidnovlennia ta rekonstruktsiia povoiennoi ekonomiky Ukrainy. (2022). NAN Ukrainy, DU «In-t ekon. ta prohnozuv. NAN Ukrainy».
16. Bazyluk, Ya. B., & etc. (2024). Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh dovhotryvaloï viiny. NISD. <https://doi.org/10.53679/niss-analytrep.2024.08>.
17. International Labour Organization (2020). *World Employment and Social Outlook: Trends 2020*. Geneva: ILO.
18. Becker, G. S. (1993). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*. Chicago: University of Chicago Press.
19. *World Development Report 2011: Conflict, Security, and Development*. (2011). The World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-0-8213-8439-8>.
20. Melnyk, M. (Red.). (2024). Rezyliantnist endohennoho rozvytku rehioniv v umovakh hlobalnykh vyklykiv ta shokiv. NAN Ukrainy. DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy».
21. Rodrik, D. (2008). *One Economics, Many Recipes: Globalization, Institutions, and Economic Growth*. Princeton University Press.
22. Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. New York: Oxford University Press.

